

**ТРИТЕ БАЩИНИ СЪВЕТА
ТУРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Било що било — на тоя свят и това може да се е случило!

Имало някога един мъдър и честен велик везир. Често обикалял султанството, за да напътствува людете и да оправя неправдите. Затова всички го обичали и почитали. Един ден, като се разхождал из престолния град, видял наред големия мегдан, че вдигат бесилка. Попитал кого ще бесят, отговорили му — един крадец. Заповядал той да доведат виновния. Изправили го пред големия човек, а сиромашът трепери като шумка на бързей.

— Защо крадеш, бре кучи сине? — скарал му се великият везир.

Осъденият паднал на колене, вдигнал ръце към небето и изплакал:

— Аллах ми е свидетел, паша ефенди, не съм крадец! Като гледах децата си как плачат за корица хляб и си лягат гладни, пристраших се, та вземах един хляб. Хванаха ме и сега ще ме бесят, а челядта ми ще остане на милостта на всемилостивия — той да се погрижи за нея. Кълна се, че говоря правдата — от неволя го взех.

Съжалил го великият везир. Попитал го по-меко:

— Ами искаш ли да работиш?

— Ох, искам, как да не искам! Ама нийде работа не намерих.

— Добре! Прощавам ти кражбата, от неволя е. Върни се дома да зарадваш близките си, че отърва въжето. А сетне иди на главната улица, където всички дюкяни са мои. Един от тях, който се намира там и там, сега е празен. Вземи ключовете, ето ти и петстотин жълтици, да почнеш търговия, та да се замогнеш и да станеш човек!

Рекъл тъй великият везир, дал му ключовете от дюкяна и една кесия с петстотин жълтици.

Сиромашът почнал да си удря челото о земята, да благодари на аллаха и да славослови благодетеля си. Без забава изтичал дома, грабнал челядта си и я отвел в празния дюкян. Измели го, почистили го, купили черги, възглавници, наредили миндери — отворил той едно хубаво кафене. Из града се разчуло, че новият кафеджия е любимец на великия везир и всички почнали да отиват при него, да си пият кафето и шербета. Заработил добре някогашният крадец, замогнал се.

Султанът имал един-единствен син, всичките му други чеда били все момичета — така отредил аллах, великият, всемогъщият! Този син вече бил навършил пълнолетие, изучил разните дълбоки науки и се показал схватлив и умен.

Веднъж великият везир му рекъл:

— Шахзаде, баща ти вече натрупа на гърба си много години. Скоро аллах ще го повика при себе си и ти ще седнеш на мястото му. Султанската работа е много трудна и отговорна. Изучил си някои науки, ала от морето на мъдростта си отпил само една глътка. Затова все си мисля какво още да сториш, та да добиеш по-голям опит. Смятам, че е добре да походиш из чужди земи, да научиш и онова, което ние тука не знаем. Ала свещеният закон — Шериатът — не разрешава на престолонаследника да излиза извън границите на султанството. Какво да сторим, че да прескочим тази преграда?

— О, ефенди мой! Устата ти изрече самата мъдрост — зарадвал се султанският син. — От време горя да изляза по широкия свят. Искам да изуча морската наука, която неверниците знаят по-добре от нас и затова често пленяват нашите гемии. Съгласи се тайно да замина за две години. Никой няма да знае, че съм нарушил повелите на Шериата. А като изуча морската наука, ще можем да се пазим по-добре от неверните морски разбойници.

Речено — сторено! Великият везир наредил да стегнат една гемия и с верни хора пратил младежа да учи морските науки в чужбина. Пък той тайно пуснал слух, че морски разбойници били отвлекли шахзаде.

Старият султан потънал в голяма печал. Нито яденето му се услажда, нито сънят му е спокоен, нито работата му споряла! Махнал на всичко с ръка и се отдал на мъката си. И, разбира се, султанските работи започнали да западат, разбъркала се държавата. Днес тъй, утре тъй, започнал и сам той да крее и линее.

Уплашил се великият везир, че повелителят може без време да свърши и славата на султанството да залезе без време. Ала как да признае греха си с шахзаде, че не само е пристъпил волята на бащата, ами е нарушил и повелите на Шериата?

За да утеши султана и да го изправи отново на нозе, великият везир го поканил на гости в своя къшк, който бил на много хубаво място и в просторната му градина имало всякакви цветя и животни, които да разсейват човешките грижи.

Отишли. Като видял султанът онзи прекрасен къшк, много го харесал и рекъл на везира си:

— Аз съм оня, който те направи голям човек, моя дясна ръка. Всичко що имаш, на мене го дължиш. За да ми се отблагодариш и издължиш, ще ми дадеш твоя къошк! Аз ще остана тук да живея с мъката си, а ти управлявай вместо мен.

Обсебил му, значи, хубавия къошк.

А везирът имал жена много любопитна. Всеки ден по няколко пъти подпитвала мъжа си:

— Какво стана с шахзаде? Къде е? Каж ми истината?

Везирът все вдигал рамене — мълчал. Ала тя не го оставяла на мира: кажи, та кажи. Е, додеяло му на везира. Накрай й рекъл:

— Ще ти кажа истината, ама ти трябва да си заключиш устата с девет катинара. Инак султанският гняв ще ни погуби. Знай: аз убих шахзаде, та нашият син Али да седне на престола след като старият султан умре. Защото такъв е законът: ако султанът не остави син-наследник, то синът на великия везир го наследява.

Везирката хем се уплашила, хем се възрадвала, че синът й ще стане султан. Заклела се над Корана, че никому няма да издаде тая страшна тайна. Ама нали си знаем, че жената е яла кокоши крак — как ще се сдържи? Споделила тайната с майка си. Майка й също се заклела, че никому няма да каже. Ала не изтраяла и една нощ — казала го на другата си щерка. Тя пък — на най-добрата си дружка.

И така от уста на ухо, от уста на ухо — достигнала приказката до султана. Като чул, че верният велик везир е погубил любимия му син, подскочил до потона. Веднага заповядал да хванат убиеца и да го обесят.

Стражниците заловили везира, оковали го в тежки вериги — както се постъпва с най-голям престъпник. А глашатаите се разтичали из престолнината като викали:

— Утре на големия мегдан ще бъде обесен великият везир. Търси се палач, който да му сложи въжето на шията и да бутне бурето. Ще му се плати цяла кесия жълтици.

Ала никой не искал да става палач на великия везир, защото всички помнели добрините му.

Втори и трети път глашатаите обходили града с викове пак никой не се явил. Най-накрай все пак се намерил един, който да му сложи примката и да ритне бурето.

Извели великия везир, изправили го пред бесилото — вече ще го бесят. Попитал кадията каква е последната му дума. Той рекъл:

— Преди да ме бесите, трябва да дойде султанът да ме изповяда.

Обадили на султана. Ще не ще, трябвало да отиде при осъдения, защото тъй повелявал Шериатът — само султанът може да изповяда осъдения велик везир.

Сложил пазачът примката на врата на клетия везир, качил го на бурето и вече чакал да му дадат знак.

— Падишах-ефенди — промълвил великият везир, — ела по-наблизо, за да чуеш сетната ми дума.

Султанът приближил. Великият везир въздъхнал и започнал така:

— Изпаднах в тая неволя само защото престъпих трите мъдри съвета на баща ми.

— Какви бяха тия съвети, злочиннико? — попитал султанът.

— Първият: направиш ли добро, очаквай със зло да ти се върне; вторият: не се хвали с богатството си пред по-богат от тебе; третият съвет беше: не поверявай тайна на жена си. Аз не послушах тези мъдри думи и затова сега ще пострадам безвинен. Ето: не се намери друг човек, който да ми стане палач, ами дойде онзи, когото свалих от бесилото и го направих човек. — Везирът посочил кафеджията, който стоял до бурето, готов да го ритне, щом осъденият свърши изповедта си. Продължил: — Заведох те на моя къшк, за да ти се похваля с имота, що съм създал, а ти го хареса и ми го отне. И накрай ще ти река: излъгах жена си, че съм убил твоя син, за да се отърва от нейните настойчиви питания. А тя вместо да си мълчи, раздрънка всичко, що й рекох, и ето ме сега пред бесилото.

През това време в пристанището навлязла една гемия и почнала да стреля с всичките си топове. Всички се обърнаха натам, не разбирали какво става. А везирът рекъл:

— О, велики падишах-ефенди! Иди да посрещнеш своя син. Той си иде жив и здрав, събрал много знания и мъдрост в главата си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.